UNIT 16 | PENDIDIKAN MORAL TINGKATAN 1 | SESI 2026

Kenali Hak Kanak-kanak

Nota, contoh dan 40 objektif

Setiap kanak-kanak mempunyai hak yang menyokong kehidupan, perkembangan, perlindungan dan penyertaan. Hak ini tidak bergantung pada pencapaian, tingkah laku, kaum, kewarganegaraan atau keadaan upaya. Unit ini membantu kamu mengenali hak, memahami peranan pihak yang melindunginya dan mengambil tindakan selamat. Suara kanak-kanak perlu didengar, sementara orang dewasa tetap bertanggungjawab menyediakan perlindungan yang sesuai.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Kenali Hak Kanak-kanak

Empat kelompok hak kanak-kanak Kelangsungan hidup berkaitan keperluan asas.	**Mengapa hak perlu dilindungi** Keperluan asas menyokong kesejahteraan.
Badan kerajaan dan bukan kerajaan JKM berkaitan bantuan kebajikan dan perlindungan.	**Perasaan apabila hak dilindungi** Nyatakan perasaan berdasarkan pengalaman sendiri.

Hubungkan pengetahuan, perasaan dan tindakan melalui situasi yang selamat.

Nota dan contoh berlangkah

16.1 Empat kelompok hak kanak-kanak

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

Hak kanak-kanak merangkumi kelangsungan hidup, perlindungan, perkembangan dan penyertaan. Makanan serta penjagaan menyokong kehidupan; keselamatan daripada penderaan menyokong perlindungan; pendidikan dan peluang belajar menyokong perkembangan; peluang menyuarakan pandangan berkaitan diri menyokong penyertaan. Kelompok ini saling berkaitan, bukannya terpisah sepenuhnya. Semua kanak-kanak memiliki hak tanpa perlu mendapat markah tinggi atau berkelakuan sempurna. Namun, hak tidak bermaksud setiap kehendak terhadap barang atau keputusan mesti ditunaikan.

• Kelangsungan hidup berkaitan keperluan asas.

• Perlindungan menjaga kanak-kanak daripada bahaya dan eksploitasi.

• Perkembangan melibatkan pembelajaran serta potensi.

• Penyertaan memberi ruang pandangan didengar.

Contoh: hak penyertaan dalam perancangan

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Kenal pasti keputusan yang melibatkan dirinya.	Berikan ruang untuk menyatakan pandangan.	Pertimbangkan pandangan bersama keselamatan dan keperluan peserta lain.

Penyertaan bermaksud suara dipertimbangkan, bukan setiap permintaan mesti diluluskan.

Contoh berlangkah: Aina mahu menyertai perbincangan aktiviti yang melibatkan kelasnya.

1. Kenal pasti keputusan yang melibatkan dirinya.

2. Berikan ruang untuk menyatakan pandangan.

3. Pertimbangkan pandangan bersama keselamatan dan keperluan peserta lain.

Jawapan: Penyertaan bermaksud suara dipertimbangkan, bukan setiap permintaan mesti diluluskan.

Elak silap: Jangan menjadikan hak sebagai hadiah untuk tingkah laku baik.

Cuba: Adakah murid yang melanggar peraturan masih mempunyai hak perlindungan?

Ya. Tindakan pembetulan tidak menghapuskan hak atau membenarkan penderaan.

16.2 Mengapa hak perlu dilindungi

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.2

Perlindungan hak membantu kanak-kanak membesar dalam keadaan yang lebih selamat dan mempunyai peluang mengembangkan kebolehan. Apabila keperluan asas dipenuhi, mereka lebih mampu menyertai kehidupan harian. Apabila suara didengar, orang dewasa mendapat maklumat untuk membuat keputusan yang sesuai. Hak juga mengingatkan masyarakat agar tidak mengetepikan kanak-kanak kerana perbezaan latar belakang. Huraikan manfaat berdasarkan hak yang terlibat tanpa menjanjikan bahawa satu bantuan akan menyelesaikan semua masalah.

• Keperluan asas menyokong kesejahteraan.

• Perlindungan mengurangkan pendedahan kepada bahaya.

• Pendidikan membuka peluang mengembangkan kebolehan.

• Penyertaan membantu keputusan mengambil kira pengalaman kanak-kanak.

Mengapa hak perlu dilindungi

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Dengar pengalaman peserta tanpa mengejek.	Kenal pasti bantuan yang diperlukan.	Sesuaikan aktiviti dengan panduan orang dewasa.

Keputusan lebih peka terhadap keperluan sebenar kanak-kanak.

Contoh berlangkah: Sebuah pusat aktiviti bertanya tentang halangan yang dialami peserta.

1. Dengar pengalaman peserta tanpa mengejek.

2. Kenal pasti bantuan yang diperlukan.

3. Sesuaikan aktiviti dengan panduan orang dewasa.

Jawapan: Keputusan lebih peka terhadap keperluan sebenar kanak-kanak.

Elak silap: Hak seseorang tidak boleh dinafikan kerana orang lain menganggapnya kurang layak.

Cuba: Mengapakah pandangan kanak-kanak membantu orang dewasa?

Pandangan itu memberi maklumat tentang pengalaman dan keperluan yang mungkin belum difahami.

16.3 Badan kerajaan dan bukan kerajaan

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.3, 4.4.4

Jabatan Kebajikan Masyarakat ialah badan kerajaan yang mempunyai peranan dalam kebajikan serta perlindungan kanak-kanak. Polis Diraja Malaysia menjalankan tugas penguatkuasaan dan siasatan berkaitan kesalahan. Yayasan Chow Kit ialah organisasi bukan kerajaan yang menyediakan sokongan seperti ruang selamat, penjagaan dan peluang pembelajaran. Peranan pihak ini boleh saling melengkapi. Kanak-kanak tidak perlu menyiasat sendiri; orang dewasa dipercayai boleh membantu menghubungkan kebimbangan dengan pihak yang sesuai mengikut keadaan.

• JKM berkaitan bantuan kebajikan dan perlindungan.

• PDRM berkaitan siasatan serta penguatkuasaan undang-undang.

• Yayasan Chow Kit menyediakan sokongan kepada kanak-kanak.

• Kerjasama membantu memenuhi keperluan yang berbeza.

Badan kerajaan dan bukan kerajaan

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Kenal pasti keperluan dengan selamat.	Hubungkan keluarga dengan badan yang sesuai.	Selaraskan sokongan tanpa mendedahkan identiti kepada orang ramai.

Bantuan disesuaikan dengan peranan organisasi dan privasi kanak-kanak.

Contoh berlangkah: Orang dewasa mendapati kanak-kanak memerlukan perlindungan dan sokongan pembelajaran.

1. Kenal pasti keperluan dengan selamat.

2. Hubungkan keluarga dengan badan yang sesuai.

3. Selaraskan sokongan tanpa mendedahkan identiti kepada orang ramai.

Jawapan: Bantuan disesuaikan dengan peranan organisasi dan privasi kanak-kanak.

Elak silap: Badan bukan kerajaan tidak semestinya mempunyai kuasa penyiasatan polis.

Cuba: Mengapakah satu kes boleh memerlukan lebih daripada satu badan?

Keperluan perlindungan, kebajikan dan siasatan mungkin berbeza tetapi saling berkaitan.

16.4 Perasaan apabila hak dilindungi

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.5

Kanak-kanak mungkin berasa lega, dihargai atau lebih yakin apabila keselamatan dijaga dan pendapat didengar. Pengalaman sukar boleh menyebabkan perasaan bercampur walaupun bantuan sudah diberikan. Oleh itu, jangan memaksa seseorang segera gembira atau bercerita tentang pengalamannya. Dengar dengan hormat dan biarkan orang dewasa yang sesuai mengurus bantuan. Perlindungan tanpa mengira kaum menunjukkan bahawa maruah semua kanak-kanak penting dan tidak bergantung pada penerimaan kumpulan tertentu.

• Nyatakan perasaan berdasarkan pengalaman sendiri.

• Hubungkan rasa dihargai dengan tindakan perlindungan.

• Hormati orang yang belum mahu berkongsi pengalaman.

• Berikan sokongan tanpa memilih kaum atau latar belakang.

Perasaan apabila hak dilindungi

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Berikan pilihan untuk berkongsi tanpa paksaan.	Dengar mesej tanpa membandingkan dengan rakan lain.	Tanya bantuan yang masih diperlukan melalui guru.

Penyertaan yang dihormati boleh membina keyakinan secara beransur-ansur.

Contoh berlangkah: Seorang murid mendapat cara menyampaikan pandangan secara bertulis.

1. Berikan pilihan untuk berkongsi tanpa paksaan.

2. Dengar mesej tanpa membandingkan dengan rakan lain.

3. Tanya bantuan yang masih diperlukan melalui guru.

Jawapan: Penyertaan yang dihormati boleh membina keyakinan secara beransur-ansur.

Elak silap: Menerima bantuan tidak mewajibkan seseorang menceritakan hal peribadinya kepada kelas.

Cuba: Mengapakah seseorang mungkin masih bimbang selepas menerima bantuan?

Pengalaman dan keperluannya berbeza; rasa selamat mungkin memerlukan masa serta sokongan berterusan.

16.5 Tindakan selamat melindungi hak

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

Murid boleh menyokong hak melalui tindakan harian seperti memberi peluang bersuara, tidak mengejek perbezaan dan membantu rakan mendapatkan orang dewasa dipercayai. Jika terdapat kebimbangan penderaan atau eksploitasi, utamakan keselamatan dan maklumkan pihak yang boleh membantu. Jangan berkonfrontasi dengan orang yang disyaki atau menyebarkan identiti kanak-kanak. Aktiviti pembelajaran boleh menggunakan situasi rekaan supaya semua murid memahami cara bertindak tanpa dipaksa mendedahkan pengalaman yang sensitif atau menyakitkan.

• Beri peluang penyertaan yang sesuai.

• Dengar kebimbangan tanpa menyalahkan kanak-kanak.

• Dapatkan bantuan orang dewasa yang dipercayai.

• Jaga identiti dan elakkan siasatan sendiri.

Tindakan selamat melindungi hak

Kenal pasti	Pertimbangkan	Laksanakan
Jemput pandangannya melalui cara yang selesa.	Dengar tanpa mengejek atau memotong.	Bawa cadangan kepada guru supaya keperluan semua peserta dipertimbangkan.

Hak penyertaan disokong melalui ruang bersuara yang nyata dan selamat.

Contoh berlangkah: Kumpulan merancang aktiviti tetapi seorang rakan jarang diberi peluang memilih.

1. Jemput pandangannya melalui cara yang selesa.

2. Dengar tanpa mengejek atau memotong.

3. Bawa cadangan kepada guru supaya keperluan semua peserta dipertimbangkan.

Jawapan: Hak penyertaan disokong melalui ruang bersuara yang nyata dan selamat.

Elak silap: Melindungi privasi tidak bermaksud menyimpan bahaya daripada pihak yang boleh membantu.

Cuba: Apakah tindakan apabila rakan mengatakan dia tidak selamat?

Dengar, bantu mendapatkan orang dewasa dipercayai dan jangan berjanji merahsiakan bahaya.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Keperluan makanan dan penjagaan paling berkaitan dengan kelompok hak yang mana?

A. Kelangsungan hidup

B. Penyertaan

C. Perlindungan

D. Perkembangan

M16Q01 | Asas | 16.1

02. Peluang mendapat pendidikan dan mengembangkan kebolehan paling berkaitan dengan hak apa?

A. Perlindungan

B. Perkembangan

C. Penyertaan

D. Kelangsungan hidup

M16Q02 | Asas | 16.1

03. Apakah contoh hak penyertaan?

A. Pandangan kanak-kanak didengar dalam keputusan yang melibatkan mereka

B. Kanak-kanak membuat semua keputusan keselamatan sendiri

C. Orang dewasa tidak boleh memberikan sebarang panduan

D. Setiap permintaan barang mesti dibeli

M16Q03 | Asas | 16.1

04. Apakah contoh hak perlindungan?

A. Menentukan siapa yang tidak layak mendapat makanan

B. Mendapat semua kehendak tanpa pertimbangan

C. Menerima layanan istimewa kerana paling popular

D. Dilindungi daripada penderaan dan eksploitasi

M16Q04 | Asas | 16.1

05. Mengapakah hak kanak-kanak perlu dilindungi?

A. Supaya kesejahteraan dan peluang berkembang mereka disokong

B. Supaya pandangan orang dewasa tidak diperlukan lagi

C. Supaya hanya murid cemerlang menerima bantuan

D. Supaya semua kanak-kanak mempunyai minat yang sama

M16Q05 | Asas | 16.2

06. Apakah manfaat mendengar pengalaman kanak-kanak sebelum merancang aktiviti?

A. Kanak-kanak lain tidak perlu didengar

B. Orang dewasa dapat memahami keperluan yang mungkin terlepas pandang

C. Keselamatan aktiviti menjadi tidak penting

D. Semua cadangan mesti diterima tanpa pertimbangan

M16Q06 | Asas | 16.2

07. Mengapakah hak pendidikan penting?

A. Ia hanya berguna kepada murid paling cepat belajar

B. Ia boleh ditarik balik apabila seorang murid tersilap

C. Ia menjamin semua orang memperoleh keputusan yang sama

D. Ia memberi peluang mempelajari ilmu dan membina kebolehan

M16Q07 | Asas | 16.2

08. Yang manakah badan kerajaan berkaitan kebajikan dan perlindungan kanak-kanak?

A. Kumpulan belajar tidak rasmi rakan

B. Jabatan Kebajikan Masyarakat

C. Yayasan Chow Kit

D. Kelab permainan keluarga

M16Q08 | Asas | 16.3

09. Organisasi manakah contoh badan bukan kerajaan yang menyokong kanak-kanak?

A. Yayasan Chow Kit

B. Kementerian Dalam Negeri

C. Jabatan Kebajikan Masyarakat

D. Polis Diraja Malaysia

M16Q09 | Asas | 16.3

10. Apakah peranan PDRM yang paling berkaitan dengan perlindungan kanak-kanak?

A. Menerbitkan identiti semua kanak-kanak yang dibantu

B. Menjamin semua masalah pembelajaran selesai sehari

C. Menyerahkan kuasa siasatan kepada murid

D. Menjalankan siasatan dan penguatkuasaan bagi kesalahan yang berkaitan

M16Q10 | Asas | 16.3

11. Apakah contoh sokongan Yayasan Chow Kit?

A. Menggantikan semua kuasa siasatan polis

B. Menghapuskan tanggungjawab orang dewasa melindungi kanak-kanak

C. Ruang selamat, penjagaan dan peluang pembelajaran untuk kanak-kanak

D. Menentukan hukuman mahkamah sendiri

M16Q11 | Asas | 16.3

12. Seorang murid berasa dihargai apabila pandangannya didengar. Apakah sebab yang sesuai?

A. Pengalamannya dipertimbangkan dalam keputusan yang melibatkannya

B. Dia pasti mendapat semua perkara yang diminta

C. Rakan lain tidak lagi berhak bersuara

D. Dia tidak perlu mendengar pandangan orang lain

M16Q12 | Asas | 16.4

13. Apakah respons sesuai jika rakan masih bimbang walaupun sudah mendapat bantuan?

A. Anggap bantuan itu pasti tidak berguna

B. Suruh dia berhenti mempunyai perasaan

C. Paksa dia mengatakan dirinya gembira

D. Dengar dengan hormat dan benarkan sokongan diteruskan

M16Q13 | Asas | 16.5

14. Rakan mengatakan dia berasa tidak selamat. Apakah tindakan awal yang sesuai?

A. Menyebarkan ceritanya kepada seluruh kelas

B. Meminta dia menyimpan semua perkara sebagai rahsia

C. Bantu dia mendapatkan orang dewasa dipercayai

D. Menyiasat orang yang disyaki sendirian

M16Q14 | Asas | 16.5

15. Adakah kanak-kanak yang melanggar peraturan masih mempunyai hak perlindungan?

A. Tidak, hak hanya untuk murid yang sentiasa patuh

B. Hanya jika semua rakan bersetuju

C. Ya, kesilapan tidak menghapuskan hak atau membenarkan penderaan

D. Hanya jika memperoleh markah tinggi

M16Q15 | Asas | 16.1

16. Apakah tindakan yang menyokong penyertaan rakan yang sukar bercakap di hadapan kumpulan?

A. Memaksa dia berucap panjang sebelum boleh menyertai

B. Mengabaikannya kerana lambat menjawab

C. Menentukan semua kehendaknya tanpa bertanya

D. Menawarkan pilihan menyampaikan pandangan secara bertulis

M16Q16 | Asas | 16.5

17. Mengapakah hak berbeza daripada kehendak memiliki telefon termahal?

A. Hak hanya wujud apabila seseorang mendapat barang mahal

B. Keperluan asas boleh diganti dengan hadiah mahal

C. Hak menyokong maruah dan keperluan perkembangan, bukan semua pilihan barang

D. Setiap iklan baharu mewujudkan hak baharu

M16Q17 | Faham | 16.1

18. Mengapakah perlindungan hak tidak boleh bergantung pada kaum?

A. Bantuan ialah ganjaran untuk kumpulan paling besar

B. Semua kanak-kanak mempunyai maruah dan hak yang perlu dihormati

C. Perbezaan kaum menentukan nilai seorang kanak-kanak

D. Hanya kaum majoriti memerlukan perlindungan

M16Q18 | Faham | 16.2

19. Apakah hubungan antara empat kelompok hak kanak-kanak?

A. Hak penyertaan menggantikan keperluan perlindungan

B. Hanya satu hak boleh dimiliki pada satu masa

C. Hak boleh saling menyokong dalam kehidupan seseorang

D. Setiap hak tidak pernah berkaitan dengan hak lain

M16Q19 | Faham | 16.1

20. Mengapakah bantuan sesuatu kes mungkin melibatkan JKM dan PDRM?

A. Organisasi tidak boleh bekerjasama dalam apa keadaan

B. Kedua-duanya sentiasa menjalankan tugas yang sama sepenuhnya

C. Murid perlu memilih satu badan dan menolak semua bantuan lain

D. Keperluan kebajikan atau perlindungan boleh wujud bersama keperluan siasatan

M16Q20 | Faham | 16.3

21. Mengapakah NGO yang menyediakan pembelajaran tidak menggantikan kuasa polis?

A. Semua NGO dilarang membantu kanak-kanak

B. Sokongan pembelajaran dan kuasa siasatan ialah fungsi yang berbeza

C. Polis hanya memberi kelas tambahan

D. Kanak-kanak perlu menjalankan siasatan sendiri

M16Q21 | Faham | 16.3

22. Apakah ayat refleksi yang tepat selepas semua peserta diberi ruang bersuara?

A. Saya berasa dihargai kerana pandangan saya didengar bersama pandangan rakan

B. Saya mesti menang kerana sudah bercakap

C. Rakan yang diam tidak mempunyai pendapat

D. Semua orang wajib bersetuju dengan saya

M16Q22 | Faham | 16.4

23. Mengapakah identiti kanak-kanak yang meminta bantuan tidak patut disebarkan?

A. Supaya pihak yang boleh membantu juga tidak tahu

B. Untuk menjaga privasi dan mengelakkan pendedahan yang boleh menambah risiko

C. Supaya kanak-kanak tidak boleh menyuarakan kebimbangan

D. Supaya semua bukti masalah dihapuskan

M16Q23 | Faham | 16.5

24. Apakah kesan peluang belajar yang disesuaikan dengan keperluan murid?

A. Keperluan setiap murid menjadi seragam

B. Semua murid akan memperoleh markah sama

C. Murid lain tidak lagi mempunyai hak

D. Lebih ramai murid dapat menyertai pembelajaran dan mengembangkan potensi

M16Q24 | Faham | 16.2

25. Mengapakah menjaga rahsia bahaya berbeza daripada menghormati privasi?

A. Privasi membenarkan penderaan disembunyikan selama-lamanya

B. Semua maklumat perlu disiarkan kepada orang ramai

C. Bahaya memerlukan bantuan sesuai, manakala privasi mengehadkan pendedahan tidak perlu

D. Rakan sebaya wajib menyelesaikan semua bahaya sendiri

M16Q25 | Faham | 16.5

26. Mengapakah kewarganegaraan tidak menentukan sama ada seorang kanak-kanak mempunyai hak asasi?

A. Hak asasi dimiliki setiap kanak-kanak sebagai manusia

B. Hak hanya diberikan kepada pemilik dokumen tertentu

C. Kanak-kanak tanpa dokumen tidak mempunyai maruah

D. Bantuan boleh dinafikan hanya kerana negara asal

M16Q26 | Faham | 16.1

27. Seorang kanak-kanak tidak mahu bercerita kepada kelas selepas dibantu. Apakah sikap yang menghormatinya?

A. Terima pilihannya dan jangan memaksa pendedahan pengalaman peribadi

B. Hentikan bantuan sehingga dia bersetuju

C. Anggap dia tidak berterima kasih

D. Paksa dia menceritakan semua butiran

M16Q27 | Faham | 16.5

28. Apakah kepentingan perlindungan daripada eksploitasi?

A. Menentukan bahawa hanya kanak-kanak pandai patut dibantu

B. Menggantikan semua peluang belajar dengan tugas orang dewasa

C. Membenarkan orang dewasa mengambil semua manfaat daripada kerja kanak-kanak

D. Mengelakkan kanak-kanak dipergunakan dengan cara yang menjejaskan keselamatan atau perkembangan

M16Q28 | Faham | 16.2

29. Apakah perbezaan kategori antara JKM dan Yayasan Chow Kit?

A. Kedua-duanya ialah pasukan polis

B. JKM badan kerajaan, manakala Yayasan Chow Kit organisasi bukan kerajaan

C. Kedua-duanya hanya kumpulan tidak rasmi di sekolah

D. Yayasan Chow Kit kementerian dan JKM kelab murid

M16Q29 | Faham | 16.3

30. Mengapakah murid tidak patut berkonfrontasi sendiri dengan orang yang disyaki membahayakan rakan?

A. Murid tidak perlu mengambil berat tentang rakan

B. Hanya orang yang melihat sendiri layak meminta bantuan

C. Semua kebimbangan pasti palsu

D. Konfrontasi boleh meningkatkan risiko dan bantuan sesuai diperlukan

M16Q30 | Faham | 16.5

31. Apakah perasaan yang munasabah apabila bantuan diberikan tanpa memilih kaum?

A. Rasa hanya kumpulan sendiri mempunyai nilai

B. Rasa wajib membenci semua orang yang berbeza

C. Rasa diterima kerana keperluan dipertimbangkan secara adil

D. Rasa berhak menafikan bantuan kepada orang lain

M16Q31 | Faham | 16.4

32. Adakah kanak-kanak kurang upaya perlu membuktikan kebolehan dahulu untuk memiliki hak?

A. Ya, jika rakan lain mengundi untuk menerimanya

B. Ya, hak hanya untuk yang boleh melakukan semua tugas sendiri

C. Tidak, haknya tidak bersyarat pada kebolehan atau pencapaian

D. Tidak pasti sehingga mendapat markah peperiksaan

M16Q32 | Faham | 16.1

33. Dalam mesyuarat aktiviti, seorang peserta menggunakan alat komunikasi dan memerlukan masa tambahan. Apakah pilihan paling menyokong penyertaan?

A. Benarkan hadir tetapi jangan libatkannya dalam perbincangan

B. Sediakan masa dan cara komunikasi sesuai sebelum keputusan dibuat

C. Minta rakannya meneka semua pilihannya tanpa pengesahan

D. Berikan borang selepas semua keputusan dimuktamadkan

M16Q33 | Aplikasi | 16.5

34. Rakan meminta kamu merahsiakan bahawa seseorang mengancamnya. Apakah respons terbaik?

A. Simpan rahsia sepenuhnya kerana janji lebih utama

B. Tanya ramai rakan untuk mengundi sama ada ancaman serius

C. Jelaskan kamu mahu membantunya selamat dan temani mendapatkan orang dewasa dipercayai

D. Temui orang yang mengancam untuk menyiasat seorang diri

M16Q34 | Aplikasi | 16.5

35. Pusat aktiviti hanya memberi bahan belajar kepada kanak-kanak yang sentiasa mendapat markah tinggi. Apakah penambahbaikan paling sesuai?

A. Susun bantuan mengikut keperluan agar peluang belajar tidak menjadi hadiah pencapaian

B. Berikan bahan hanya selepas murid berjanji tidak pernah tersilap

C. Kekalkan aturan tetapi beri pujian kepada yang tidak menerima

D. Tukar syarat kepada populariti dalam kalangan rakan

M16Q35 | Aplikasi | 16.5

36. Seorang kanak-kanak memerlukan ruang selamat dan sokongan pembelajaran; terdapat juga kebimbangan tentang kesalahan terhadapnya. Apakah pendekatan sesuai?

A. Minta NGO pembelajaran menjatuhkan hukuman sendiri

B. Orang dewasa menyelaraskan bantuan organisasi sokongan dan pihak berkuasa mengikut keperluan

C. Tunggu sehingga kanak-kanak menyelesaikan masalah sendiri

D. Serahkan semua siasatan kepada rakan sekelasnya

M16Q36 | Aplikasi | 16.3

37. Kanak-kanak mahu aktiviti luar, tetapi tempat yang dicadangkan tidak selamat. Apakah keputusan yang menghormati penyertaan dan perlindungan?

A. Tolak semua pandangan mereka tanpa penjelasan

B. Hentikan hak mereka bersuara dalam aktiviti seterusnya

C. Dengar sebab pilihan mereka dan bincangkan tempat alternatif yang selamat

D. Luluskan tempat asal kerana penyertaan bermaksud semua kehendak mesti dipenuhi

M16Q37 | Aplikasi | 16.5

38. Kelas mahu mengumpulkan bantuan untuk seorang kanak-kanak. Cadangan poster memasukkan namanya dan kisah sensitif. Apakah pembaikan terbaik?

A. Siarkan semua butiran supaya lebih ramai bersimpati

B. Batalkan semua bantuan kerana privasi tidak boleh dijaga

C. Minta rakan menyiasat keluarga kanak-kanak itu

D. Rujuk guru, jaga identiti dan gunakan maklumat umum yang diperlukan sahaja

M16Q38 | Aplikasi | 16.5

39. Selepas mendapat bantuan, Sara masih memilih diam. Rakan mahu memaksanya memberi ucapan terima kasih di pentas. Apakah tindakan sesuai?

A. Hormati pilihannya dan beri cara penghargaan sukarela jika dia mahu

B. Tarik semua sokongan sehingga dia tampil

C. Nilai keikhlasannya berdasarkan panjang ucapan

D. Teruskan paksaan kerana bantuan mesti dibalas di hadapan umum

M16Q39 | Aplikasi | 16.5

40. Kumpulan memilih permainan dengan undian, tetapi pilihan terbanyak tidak boleh diakses oleh seorang peserta. Apakah langkah terbaik sebelum memuktamadkannya?

A. Batalkan semua permainan tanpa bertanya keperluan sebenar peserta

B. Dengar keperluannya dan bincangkan penyesuaian selamat atau alternatif bersama guru

C. Minta peserta itu menonton sahaja supaya jadual tidak berubah

D. Kekalkan keputusan tanpa perbincangan kerana undian sudah mencukupi

M16Q40 | Aplikasi | 16.5

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 B**	**03 A**	**04 D**	**05 A**	**06 B**	**07 D**	**08 B**
09 A	**10 D**	**11 C**	**12 A**	**13 D**	**14 C**	**15 C**	**16 D**
17 C	**18 B**	**19 C**	**20 D**	**21 B**	**22 A**	**23 B**	**24 D**
25 C	**26 A**	**27 A**	**28 D**	**29 B**	**30 D**	**31 C**	**32 C**
33 B	**34 C**	**35 A**	**36 B**	**37 C**	**38 D**	**39 A**	**40 B**

01. A | Kelangsungan hidup

Makanan dan penjagaan menyokong kehidupan serta kesejahteraan asas. Keperluan ini ialah hak kanak-kanak dan tidak patut dijadikan ganjaran berdasarkan markah atau tingkah laku.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

02. B | Perkembangan

Pendidikan dan pembelajaran menyokong perkembangan potensi kanak-kanak. Hak ini berkaitan peluang membina kebolehan, bukannya menguasai sumber atau menyekat peluang belajar orang lain.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

03. A | Pandangan kanak-kanak didengar dalam keputusan yang melibatkan mereka

Penyertaan memberi ruang suara kanak-kanak dipertimbangkan dalam perkara yang melibatkan mereka. Ia tidak bermakna semua permintaan mesti dipenuhi atau tanggungjawab perlindungan orang dewasa terhapus.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

04. D | Dilindungi daripada penderaan dan eksploitasi

Hak perlindungan menjaga keselamatan dan maruah kanak-kanak daripada bahaya. Hak ini dimiliki semua kanak-kanak, bukannya keistimewaan yang bergantung pada popularity atau kuasa terhadap orang lain.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

05. A | Supaya kesejahteraan dan peluang berkembang mereka disokong

Perlindungan hak menyokong kesejahteraan serta peluang perkembangan setiap kanak-kanak. Ia tidak memerlukan semua orang mempunyai minat seragam atau mengehadkan bantuan kepada pencapaian tertentu.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.2

06. B | Orang dewasa dapat memahami keperluan yang mungkin terlepas pandang

Pengalaman kanak-kanak memberi maklumat penting untuk perancangan yang sesuai. Mendengar tidak bermakna menerima semua cadangan tanpa mempertimbangkan keselamatan dan keperluan peserta lain.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.2

07. D | Ia memberi peluang mempelajari ilmu dan membina kebolehan

Pendidikan membuka peluang perkembangan yang diperlukan semua kanak-kanak. Kepentingannya tidak bergantung pada kelajuan belajar dan tidak menjamin hasil yang sama bagi setiap individu.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.2

08. B | Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jabatan Kebajikan Masyarakat ialah badan kerajaan dengan peranan kebajikan dan perlindungan. Yayasan Chow Kit pula organisasi bukan kerajaan yang juga memberikan sokongan kepada kanak-kanak.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.3

09. A | Yayasan Chow Kit

Yayasan Chow Kit ialah organisasi bukan kerajaan yang menyokong kanak-kanak. Tiga pilihan lain ialah badan kerajaan, walaupun peranan mereka juga boleh berkaitan perlindungan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.3

10. D | Menjalankan siasatan dan penguatkuasaan bagi kesalahan yang berkaitan

PDRM menjalankan fungsi siasatan dan penguatkuasaan undang-undang. Murid tidak perlu mengambil peranan penyiasat, dan perlindungan tidak memerlukan identiti kanak-kanak diumumkan kepada orang ramai.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.4

11. C | Ruang selamat, penjagaan dan peluang pembelajaran untuk kanak-kanak

Sokongan Yayasan Chow Kit termasuk ruang selamat dan peluang perkembangan. Peranan organisasi bukan kerajaan tidak sama dengan kuasa penyiasatan polis atau penentuan hukuman mahkamah.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.4

12. A | Pengalamannya dipertimbangkan dalam keputusan yang melibatkannya

Rasa dihargai boleh datang daripada peluang menyampaikan pengalaman dan dipertimbangkan. Penyertaan tidak menghapuskan suara orang lain atau menjamin semua permintaan individu akan dipenuhi.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.5

13. D | Dengar dengan hormat dan benarkan sokongan diteruskan

Perasaan selepas bantuan boleh berbeza dan berubah secara beransur-ansur. Mendengar dengan hormat menyokong keperluan rakan tanpa memaksa reaksi tertentu atau menafikan nilai bantuan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

14. C | Bantu dia mendapatkan orang dewasa dipercayai

Bantuan orang dewasa dipercayai mengutamakan keselamatan serta akses kepada pihak yang sesuai. Menyebarkan cerita atau menjalankan siasatan sendiri boleh menambah risiko dan menjejaskan privasi.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

15. C | Ya, kesilapan tidak menghapuskan hak atau membenarkan penderaan

Hak perlindungan dimiliki setiap kanak-kanak tanpa syarat tingkah laku sempurna. Kesilapan boleh diperbetulkan melalui cara sesuai, tetapi tidak membenarkan penderaan atau penafian maruah.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

16. D | Menawarkan pilihan menyampaikan pandangan secara bertulis

Pilihan komunikasi yang sesuai memberi peluang suara rakan didengar. Penyertaan tidak perlu bergantung pada satu cara bercakap atau kemampuan berucap panjang di hadapan kumpulan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

17. C | Hak menyokong maruah dan keperluan perkembangan, bukan semua pilihan barang

Hak berkaitan kesejahteraan, maruah dan peluang perkembangan. Keinginan terhadap model barang tertentu tidak secara automatik menjadi hak yang wajib dipenuhi oleh keluarga.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

18. B | Semua kanak-kanak mempunyai maruah dan hak yang perlu dihormati

Hak dimiliki semua kanak-kanak dan tidak ditentukan oleh kaum atau bilangan kumpulan. Layanan diskriminatif menafikan prinsip bahawa setiap kanak-kanak mempunyai maruah yang sama.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.2

19. C | Hak boleh saling menyokong dalam kehidupan seseorang

Keperluan asas, keselamatan, pembelajaran dan suara saling mempengaruhi kehidupan kanak-kanak. Mengiktiraf satu hak tidak membatalkan hak lain atau tanggungjawab memberikan perlindungan yang sesuai.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

20. D | Keperluan kebajikan atau perlindungan boleh wujud bersama keperluan siasatan

Kes kanak-kanak boleh mempunyai beberapa keperluan yang berbeza. Kerjasama membolehkan kebajikan, perlindungan dan siasatan ditangani mengikut peranan masing-masing tanpa menganggap tugas semuanya sama.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.4

21. B | Sokongan pembelajaran dan kuasa siasatan ialah fungsi yang berbeza

Organisasi boleh menyokong kanak-kanak melalui fungsi yang berlainan. Menyediakan pembelajaran tidak secara automatik memberi kuasa siasatan, tetapi tetap menjadi sumbangan penting kepada perkembangan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.4

22. A | Saya berasa dihargai kerana pandangan saya didengar bersama pandangan rakan

Refleksi itu mengaitkan rasa dihargai dengan peluang penyertaan yang adil. Didengar tidak bermakna pandangan mesti menang atau orang yang memilih diam tidak mempunyai pendapat.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.5

23. B | Untuk menjaga privasi dan mengelakkan pendedahan yang boleh menambah risiko

Privasi melindungi kanak-kanak daripada pendedahan tidak perlu. Maklumat masih boleh disampaikan secara sesuai kepada orang dewasa atau pihak yang berperanan membantu, bukan kepada umum.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

24. D | Lebih ramai murid dapat menyertai pembelajaran dan mengembangkan potensi

Penyesuaian mengurangkan halangan supaya peluang perkembangan lebih bermakna. Ia menyokong penyertaan tanpa menjamin keputusan akademik seragam atau menafikan hak murid lain di sekolah.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.2

25. C | Bahaya memerlukan bantuan sesuai, manakala privasi mengehadkan pendedahan tidak perlu

Privasi bukan alasan menghalang bantuan keselamatan. Maklumat perlu dikongsi dengan pihak yang sesuai secara berhemah, bukannya disembunyikan daripada semua orang atau diumumkan tanpa keperluan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

26. A | Hak asasi dimiliki setiap kanak-kanak sebagai manusia

Hak asasi melekat pada setiap kanak-kanak tanpa mengira kewarganegaraan. Perbezaan urusan pentadbiran tidak membenarkan kesimpulan bahawa seseorang langsung tidak mempunyai hak atau maruah.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

27. A | Terima pilihannya dan jangan memaksa pendedahan pengalaman peribadi

Menerima bantuan tidak mewajibkan seseorang berkongsi pengalaman sensitif kepada kelas. Pilihan dan privasinya perlu dihormati sambil bantuan sesuai boleh diteruskan oleh pihak berkenaan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

28. D | Mengelakkan kanak-kanak dipergunakan dengan cara yang menjejaskan keselamatan atau perkembangan

Perlindungan daripada eksploitasi menjaga kanak-kanak daripada dipergunakan sehingga terjejas. Maruah dan peluang perkembangan mereka lebih penting daripada manfaat yang mahu diperoleh pihak lain.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.2

29. B | JKM badan kerajaan, manakala Yayasan Chow Kit organisasi bukan kerajaan

Perbezaan kategori membantu memahami peranan organisasi yang menyokong kanak-kanak. JKM ialah badan kerajaan, sementara Yayasan Chow Kit ialah organisasi bukan kerajaan dengan program sokongan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.3

30. D | Konfrontasi boleh meningkatkan risiko dan bantuan sesuai diperlukan

Mengambil berat boleh ditunjukkan melalui bantuan yang selamat. Konfrontasi atau siasatan sendiri boleh meningkatkan risiko, jadi kebimbangan perlu dibawa kepada orang dewasa yang dipercayai.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

31. C | Rasa diterima kerana keperluan dipertimbangkan secara adil

Layanan yang tidak diskriminatif boleh membina rasa diterima dan dihargai. Perasaan ini berkaitan penghormatan maruah, bukan keistimewaan untuk menafikan bantuan kepada kanak-kanak lain.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.5

32. C | Tidak, haknya tidak bersyarat pada kebolehan atau pencapaian

Hak setiap kanak-kanak tidak bergantung pada kebolehan atau pencapaian. Sokongan akses membantu hak direalisasikan dan bukan hadiah selepas seseorang memenuhi ukuran kemampuan tertentu.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.1

33. B | Sediakan masa dan cara komunikasi sesuai sebelum keputusan dibuat

Penyertaan memerlukan peluang sebenar untuk menyampaikan pandangan sebelum keputusan dibuat. Kehadiran sahaja atau borang selepas keputusan tidak memberi ruang yang setara untuk suara peserta dipertimbangkan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

34. C | Jelaskan kamu mahu membantunya selamat dan temani mendapatkan orang dewasa dipercayai

Respons itu menjaga hubungan sambil mengutamakan keselamatan. Ancaman memerlukan bantuan sesuai, bukannya undian rakan, rahsia mutlak atau penyiasatan sendiri yang boleh menambah risiko.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

35. A | Susun bantuan mengikut keperluan agar peluang belajar tidak menjadi hadiah pencapaian

Peluang belajar perlu menyokong perkembangan kanak-kanak, termasuk yang memerlukan bantuan. Mengaitkan akses hanya dengan pencapaian atau kesempurnaan tingkah laku menjadikan hak seolah-olah ganjaran.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

36. B | Orang dewasa menyelaraskan bantuan organisasi sokongan dan pihak berkuasa mengikut keperluan

Keperluan kebajikan, pembelajaran dan siasatan boleh memerlukan pihak berlainan. Penyelarasan orang dewasa memberi sokongan yang sesuai tanpa memindahkan kuasa penguatkuasaan atau tanggungjawab kepada kanak-kanak.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.4

37. C | Dengar sebab pilihan mereka dan bincangkan tempat alternatif yang selamat

Pandangan kanak-kanak boleh dipertimbangkan sambil keselamatan dijaga melalui alternatif. Penyertaan tidak menuntut kelulusan semua kehendak, dan perlindungan tidak memerlukan suara mereka diabaikan.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

38. D | Rujuk guru, jaga identiti dan gunakan maklumat umum yang diperlukan sahaja

Bantuan boleh diteruskan dengan panduan guru dan pendedahan minimum yang sesuai. Cerita sensitif tidak perlu dijadikan bahan promosi, dan rakan tidak perlu menyiasat keluarga.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

39. A | Hormati pilihannya dan beri cara penghargaan sukarela jika dia mahu

Perasaan dan kesediaan berkongsi berbeza antara individu. Bantuan tidak boleh disyaratkan pada persembahan awam, dan penghargaan lebih bermakna apabila tidak dipaksa atau mendedahkan pengalaman sensitif.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

40. B | Dengar keperluannya dan bincangkan penyesuaian selamat atau alternatif bersama guru

Undian ialah satu cara membuat pilihan, tetapi tidak menghapuskan keperluan akses dan perlindungan. Perbincangan berdasarkan keperluan sebenar boleh menghasilkan penyertaan yang lebih adil.

Skop unit buku teks KPM hlm. 187-200 | Rujukan 4.4.6

Amal dan renung

Mesyuarat kecil yang mendengar semua suara

Bersama guru atau penjaga, gunakan aktiviti rekaan seperti memilih permainan kelas. Tidak perlu berkongsi pengalaman penderaan atau maklumat peribadi.

SP 4.4.5, 4.4.6

1. Berikan setiap peserta pilihan bercakap, menulis atau meminta bantuan menyampaikan pandangan.
2. Dengar pandangan tanpa mengejek dan pertimbangkan keselamatan serta akses semua peserta.
3. Catat satu tindakan yang menghormati hak dan perasaan sendiri selepas aktiviti.

Aktiviti ini bukan ujian atau penentuan tahap penguasaan.

Catat pengalaman sebenar selepas mencuba. Jangan tulis maklumat peribadi orang lain. Kuiz dan catatan ini bukan penentuan tahap penguasaan PBD.

Adakah setiap peserta mendapat peluang yang sesuai?

Bagaimanakah saya menjaga maruah dan privasi rakan?

Siapakah orang dewasa yang boleh saya hubungi jika hak atau keselamatan terancam?

Sumber dan skop

DSKP KSSM Pendidikan Moral Tingkatan 1, KPM/BPK, BPK 2015, Terbitan 2016, ISBN 978-967-420-135-7. Buku teks KPM/DBP, Cetakan Pertama 2016, ISBN 978-983-49-1121-8. Tahun 2026 ialah sesi murid, bukan edisi buku teks baharu.

DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Latihan asli berbantu AI untuk murid sesi 2026. Bukan edisi buku teks baharu, soalan rasmi, ramalan atau pengesahan KPM. Markah ialah panduan latihan, bukan skema peperiksaan. Jawapan lain yang berasas dan relevan boleh diterima. Semakan guru bebas belum dibuat. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.